

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) เพื่อศึกษาอิทธิพลของสัมพันธภาพในครอบครัวและภาวะการดูแลต่อพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้ดูแลซึ่งให้การดูแลเด็กที่ได้รับการตรวจเลือดและพบแอนติบอดี (antibody) ต่อเชื้อเอชไอวี

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้ดูแลซึ่งให้การดูแลเด็กที่ได้รับการตรวจเลือดและพบแอนติบอดี (antibody) ต่อเชื้อเอชไอวี อายุของเด็กอยู่ในช่วง 6 ปี ถึง 12 ปี มารับการตรวจที่ห้องตรวจกุมารเวชกรรมจากโรงพยาบาลศูนย์ในภาคใต้ และโรงพยาบาลทั่วไป จากข้อมูลของสำนักกระบวนวิชา กรมควบคุมโรค (2547) พบว่าพื้นที่ที่มีความชุกของการแพร่กระจายหรือเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในภาคใต้ คือ นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี สงขลา และตรัง ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงเก็บข้อมูลที่โรงพยาบาลในเขตพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วยโรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี โรงพยาบาลหาดใหญ่ โรงพยาบาลสงขลา และโรงพยาบาลตรัง แต่ในการวิจัยครั้งนี้ได้คัดเลือกข้อมูลที่โรงพยาบาลตรัง เนื่องจากผู้ดูแลส่วนใหญ่ไม่พร้อมที่จะเปิดเผยเด็กที่อยู่ในการดูแล ได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ตามคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. เป็นผู้ใกล้ชิดที่ดูแลและอาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกันกับเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวีมาอย่างน้อย 1 เดือน เนื่องจากเป็นระยะเวลาที่พอต่อการได้รับประสบการณ์ในฐานะผู้ดูแลเด็กติดเชื้อเอชไอวีและเพียงพอต่อการรับรู้ภาวะการดูแล
2. สามารถสื่อสาร ฟังและโต้ตอบภาษาไทยได้ดี

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression) เพื่อทดสอบอำนาจการ

ทำนายของปัจจัยที่กล่าวว่ามีผลต่อตัวแปรตาม โดยการใ้การคำนวณจากตัวแปรอิสระ 1 ตัว ต่อกลุ่มตัวอย่าง 10 ราย แล้วเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเข้าไปในขั้นสุดท้ายอีก 50 ราย หรือเขียนเป็นสูตร $n = 10k + 50$ เมื่อ n คือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และ k คือจำนวนตัวแปรต้น (Thomdike, 1987 อ้างตาม ธวัชชัย, 2532) ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรอิสระจำนวน 2 ตัว ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว และภาวะการดูแล ผู้วิจัยจึงคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรได้ดังนี้

$$n = 10(2) + 50 = 70$$

ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้มีจำนวน 70 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 4 ชุด (ภาคผนวก ก) ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแล ประกอบด้วยข้อมูลเพศ อายุ ความเกี่ยวข้องกับเด็ก สถานภาพสมรส ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว ความเพียงพอของรายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ประสบการณ์การดูแลผู้ติดเชื้อมรายอื่น ความเกี่ยวข้องกับบุคคลที่เคยให้การดูแล ระยะเวลาในการดูแลผู้ติดเชื้อมรายอื่น และระยะเวลาในการดูแลเด็ก

ส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ น้ำหนัก ส่วนสูง การทราบผลการตรวจพบการติดเชื้อเอชไอวีของเด็กเป็นครั้งแรก อายุที่เด็กตรวจพบการติดเชื้อเอชไอวีครั้งแรก อายุที่เด็กเริ่มมีอาการเจ็บป่วยที่เกิดจากการติดเชื้อเอชไอวีเป็นครั้งแรก ความถี่ของการเจ็บป่วยของเด็กที่เกิดจากการติดเชื้อเอชไอวี จำนวนครั้งที่เด็กเคยเข้ารับการนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล โรคหรืออาการที่เด็กเคยพักรักษาตัวในโรงพยาบาล โรคหรืออาการที่เด็กเคยมารับการตรวจที่แผนกผู้ป่วยนอก และระดับความรุนแรงของการติดเชื้อเอชไอวีของเด็กตามการรับรู้ของผู้ดูแล

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างจากการทบทวนตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (กุหลาบ และ คณะ, 2541; จีรเนาว์, 2545; ปณินันท์, 2531; ศศิพัฒน์, ม.ป.ป.; สายสุรี, 2537; สุจริต, 2538; อมราวดี, 2544; Friedman, 1998; Morrow & Wilson, 1961 อ้างตาม กาญจนา, 2536) ข้อคำถามมีทั้งหมด 14 ข้อ มีความหมายทางบวกจำนวน 13 ข้อ และความหมายทางลบ 1 ข้อ โดยข้อคำถามข้อที่ 14 ซึ่งเป็นข้อคำถามข้อสุดท้าย เป็นคำถามในภาพรวมของสัมพันธภาพในครอบครัว เพื่อประเมินความสอดคล้องของข้อ 1 - 13 ดังนั้นการคิดคะแนนสัมพันธภาพใน

กรอบควรวัดโดยรวมจึงคิดจากข้อคำถาม 13 ข้อแรกเท่านั้น ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่าเกิด (Likert scale) 5 ระดับ ตั้งแต่มากที่สุด (ค่าคะแนน = 5) จนถึง น้อยที่สุด (ค่าคะแนน = 1) ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมาก

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงปานกลาง

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผลระดับคะแนนของสัมพันธภาพในกรอบควรวัด ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลผลระดับคะแนนของสัมพันธภาพในกรอบควรวัดเป็นรายข้อและ โดยรวม โดยใช้หลักสถิติการคำนวณหาอันตรภาคชั้น จากการคำนวณหาผลต่างระหว่างค่าสูงสุดและค่าต่ำสุดของค่าคะแนนแต่ละรายข้อ รายด้านและ โดยรวม (ชูศรี, 2546) ส่วนรายด้านและ โดยรวมได้นำจำนวนข้อมาหารด้วย ในการศึกษาครั้งนี้ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1 - 5 ผู้วิจัยได้แบ่งระดับออกเป็น 3 ระดับ ดังนั้นจะได้ช่วงคะแนนในแต่ละระดับเท่ากับ 1.33 ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.32 คะแนน หมายถึง สัมพันธภาพในกรอบควรวัดไม่ดี

คะแนนเฉลี่ย 2.33 - 3.65 คะแนน หมายถึง สัมพันธภาพในกรอบควรวัดปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.66 - 5.00 คะแนน หมายถึง สัมพันธภาพในกรอบควรวัดดี

ชุดที่ 3 แบบสอบถามภาวะการดูแล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสัมภาษณ์ภาวะของผู้ดูแลเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวีของไพรินทร์ (2543) และได้สร้างข้อคำถามเพิ่มเติมจากการทบทวนตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (นมิตา, 2544; วิมลรัตน์, 2537; สำนักโรคเอดส์ วัณโรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, 2547ข) ซึ่งไพรินทร์ได้ดัดแปลงจากแบบสัมภาษณ์ภาวะของผู้ดูแลของผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งพาสดอมเมต และ กณะ (Stommel et al., 1990) โดยวัดภาวะของผู้ดูแล 5 ด้าน คือ ด้านผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ด้านความรู้สึกเหมือนทอดทิ้ง ด้านผลกระทบต่อกิจวัตรประจำวัน ด้านผลกระทบต่อสุขภาพ และด้านความรู้สึกเหมือนถูกกักขัง การดัดแปลงครั้งนี้ คือ ตัดข้อคำถามที่ซ้ำซ้อน และอาจกระทบความรู้สึกผู้ดูแล ปรับข้อคำถามบางข้อให้ชัดเจนมากขึ้น รวมทั้งได้สร้างข้อคำถามเพิ่มเพื่อให้ครอบคลุมภาวะการดูแลด้านผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และด้านผลกระทบต่อสุขภาพ ดังนั้นแบบสอบถามภาวะการดูแลจึงประกอบด้วยภาวะการดูแล 5 ด้าน จำนวน 30 ข้อ คือ 1) ด้านผลกระทบต่อเศรษฐกิจ จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 - 7 2) ด้านความรู้สึกเหมือนถูกทอดทิ้ง จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 8 - 13 3) ด้านผลกระทบต่อกิจวัตรประจำวัน จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 14 - 19 4) ด้านผลกระทบต่อสุขภาพ จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 20 - 28 และ 5) ด้านความรู้สึกเหมือนถูกกักขัง จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 29 - 30 มีข้อคำถามที่มีความหมายทางลบ 22 ข้อ และข้อคำถามที่มีความหมายทางบวก 8 ข้อ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบ

ประเมินค่าลึคิด 5 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยมากที่สุด (ค่าคะแนน = 5) จนถึง ไม่เห็นด้วยมากที่สุด (ค่าคะแนน = 1) ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด หมายถึง ท่านรู้สึกว่าการเหตุการณ์ กิจกรรมหรือสถานการณ์ในข้อ
คำถามนั้นเป็นภาระมากที่สุดในการดูแลเด็กวัยเรียน
ที่ติดเชื้อเอชไอวี

เห็นด้วยมาก หมายถึง ท่านรู้สึกว่าการเหตุการณ์ กิจกรรมหรือสถานการณ์ ในข้อ
คำถามนั้นเป็นภาระมากในการดูแลเด็กวัยเรียนที่ติด
เชื้อเอชไอวี

เห็นด้วยปานกลาง หมายถึง ท่านรู้สึกว่าการเหตุการณ์ กิจกรรมหรือสถานการณ์ในข้อ
คำถามนั้นเป็นภาระปานกลางในการดูแลเด็กวัยเรียน
ที่ติดเชื้อเอชไอวี

เห็นด้วยเล็กน้อย หมายถึง ท่านรู้สึกว่าการเหตุการณ์ กิจกรรมหรือสถานการณ์ในข้อ
คำถามนั้นเป็นภาระน้อยในการดูแลเด็กวัยเรียนที่ติด
เชื้อเอชไอวี

ไม่เห็นด้วยมากที่สุด หมายถึง ท่านรู้สึกว่าการเหตุการณ์ กิจกรรมหรือสถานการณ์ในข้อ
คำถามนั้นไม่เป็นภาระในการดูแลเด็กวัยเรียนที่ติด
เชื้อเอชไอวีเลย

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก	ข้อความที่มีความหมายทางลบ
เห็นด้วยมากที่สุด	1	5
เห็นด้วยมาก	2	4
เห็นด้วยปานกลาง	3	3
เห็นด้วยเล็กน้อย	4	2
ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	5	1

เกณฑ์การแปลผลระดับคะแนนของภาระการดูแล ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลผลระดับ
คะแนนภาระการดูแลเป็นรายข้อ รายด้านและโดยรวม โดยใช้หลักสถิติการคำนวณหาอันตรายภาคชั้น
จากการคำนวณหาผลต่างระหว่างค่าสูงสุดและค่าต่ำสุดของค่าคะแนนแต่ละรายข้อ รายด้าน และ โดยรวม
หารด้วยจำนวนชั้น (ชูศรี, 2546) ส่วนรายด้านและ โดยรวมได้นำจำนวนข้อมาหารด้วย ในการศึกษา
ครั้งนี้ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1 - 5 ผู้วิจัยได้แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนั้นจะได้ช่วงคะแนน

ในแต่ละระดับเท่ากับ 1.33 เหมือนกับระดับคะแนนของแบบสอบถามชุดที่ 2 แต่การแปลผลเป็นระดับการดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวีแตกต่างกันไป โดยแบ่งการดูแลออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้คือ ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก

ชุดที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี (จรัสศรี, 2535; ชินณ 2545; นิลาวรรณ, 2536; บุญหา, 2541; สำนักโรคเอดส์ วัณโรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, 2547; Berry, 1988; Pillitteri, 1999; Pott & Mandleco, 2002; Scott, 2002) ประกอบด้วยพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี 3 ด้าน จำนวน 32 ข้อ คือ 1) ด้านการดูแลสุขภาพทั่วไป จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 - 10 2) ด้านการดูแลเมื่อเด็กเจ็บป่วย จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 11 - 18 และ 3) ด้านการดูแลป้องกันการติดเชื้ออวัยวะอื่น จำนวน 14 ข้อ ได้แก่ ข้อ 19 - 32 ข้อ คำถามมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่าเกิด 4 ระดับ ตั้งแต่ปฏิบัติทุกครั้ง (ค่าคะแนน = 4) จนถึง ไม่เคยปฏิบัติ (ค่าคะแนน = 1) ดังนี้

ปฏิบัติทุกครั้ง หมายถึง ท่านได้ทำหรือปฏิบัติกิจกรรมนั้นในการดูแลเด็กติดเชื้อเอชไอวีเป็นประจำทุกครั้งหรือปฏิบัติทุกวันในเวลาหนึ่งสัปดาห์

ปฏิบัติบ่อยครั้ง หมายถึง ท่านได้ทำหรือปฏิบัติกิจกรรมนั้นในการดูแลเด็กติดเชื้อเอชไอวีเป็นประจำบ่อยครั้งหรือปฏิบัติตั้งแต่ 4-6 วัน ในเวลาหนึ่งสัปดาห์

ปฏิบัติบางครั้ง หมายถึง ท่านได้ทำหรือปฏิบัติกิจกรรมนั้นในการดูแลเด็กติดเชื้อเอชไอวีเป็นประจำบางครั้งหรือปฏิบัติตั้งแต่ 1-3 วัน ในเวลาหนึ่งสัปดาห์

ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง ท่านไม่ได้ทำหรือไม่เคยปฏิบัติกิจกรรมนั้นในการดูแลเด็กติดเชื้อเอชไอวีเลยหรือไม่ได้ปฏิบัติเลยในเวลาหนึ่งสัปดาห์

เกณฑ์การแปลผลระดับคะแนนพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การกำหนดระดับพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวีเป็นรายข้อ รายด้านและโดยรวม ใช้หลักสถิติการคำนวณหาอันตรภาคชั้น โดยการใช้อำนาจคำนวณหาผลต่างระหว่างค่าสูงสุดและค่าต่ำสุดของค่าคะแนนแต่ละรายข้อ รายด้านและโดยรวม หาดด้วยจำนวนชั้น (ชูศรี, 2546) ส่วนรายด้านและโดยรวมได้นำจำนวนข้อมาหารด้วย ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1 - 4 ผู้วิจัยได้แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนั้นจะได้ช่วงคะแนนในแต่ละระดับ

เท่ากับ 1 ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.00 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมการดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อ
เอชไอวีอยู่ในระดับต่ำ
- คะแนนเฉลี่ย 2.01 - 3.01 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมการดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อ
เอชไอวีอยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 3.02 - 4.00 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมการดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อ
เอชไอวีอยู่ในระดับสูง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย การตรวจสอบความตรงตาม
เนื้อหา (content validity) และความเที่ยงของแบบสอบถาม (reliability) ดังต่อไปนี้

1. ความตรงตามเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมด คือ 1) แบบสอบถาม
ข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว 3) แบบสอบถามภาวะการดูแล และ
4) แบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการดูแลเด็ก
วัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย กุมารแพทย์ อาจารย์พยาบาลสาขาการพยาบาล
เด็ก และพยาบาลผู้ชำนาญการด้านการพยาบาลเด็ก ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาเนื่องจากแบบสอบถาม
ชุดที่ 1, 2 และ 4 เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ส่วนชุดที่ 3 ผู้วิจัยได้คัดแปลงและสร้างข้อคำถาม
เพิ่มเติม หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ความเที่ยงของแบบสอบถาม (reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม 3 ชุด ได้แก่ แบบสอบถาม
สัมพันธภาพในครอบครัว แบบสอบถามภาวะการดูแลและแบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลของ
ผู้ดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวีที่ได้ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคุณสมบัติ
เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาจำนวน 20 คน ได้ทดลองทำ หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมา
คำนวณหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือดังกล่าวโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's
alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงดังนี้ คือ แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัวเท่ากับ 0.9 แบบสอบถาม
ภาวะการดูแลเท่ากับ 0.92 และแบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวีเท่ากับ 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยส่งโครงร่างวิจัยให้แก่คณะกรรมการจริยธรรม คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับจริยธรรมในการศึกษาวิจัย

1.2 ทำหนังสือผ่านคณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลหาดใหญ่ โรงพยาบาลสงขลา โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราชและโรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตเก็บข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้อง

1.3 เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล หัวหน้าแผนกผู้ป่วยนอก และพยาบาลประจำคลินิกกุมารเวชกรรมในแต่ละโรงพยาบาล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมทั้งรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

1.4 เตรียมผู้ช่วยวิจัยที่เป็นพยาบาลวิชาชีพจำนวน 1 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการเตรียมผู้ช่วยวิจัยดังนี้

1.4.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์และคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.4.2 อธิบายวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แนวทางการใช้แบบสอบถาม การบันทึกข้อมูลลงในแบบสอบถาม และมอบแบบสอบถามให้ผู้ช่วยวิจัยทำความเข้าใจในรายละเอียดก่อนนำไปใช้

1.4.3 ฝึกผู้ช่วยวิจัยโดยการให้ผู้ช่วยวิจัยทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างภายใต้การนิเทศของผู้วิจัย นอกจากนี้เมื่อผู้ช่วยวิจัยมีข้อสงสัยเกี่ยวกับแบบสอบถามหรือมีปัญหาขณะเก็บข้อมูล สามารถที่จะติดต่อสอบถามผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ผู้วิจัย/ผู้ช่วยวิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นผู้ดูแลที่นำเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวีมารับบริการในช่วงวันเวลาที่ผู้วิจัย/ผู้ช่วยวิจัยทำการเก็บข้อมูล จากนั้นให้พยาบาลประจำคลินิกชี้แจงวัตถุประสงค์ สอบถามความสมัครใจจากกลุ่มตัวอย่าง ให้เวลากลุ่มตัวอย่างในการคิดตัดสินใจ รวมทั้งให้การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง หากกลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมการวิจัย พยาบาลประจำคลินิกเป็นผู้แนะนำกลุ่มตัวอย่างให้รู้จักกับผู้วิจัย/ผู้ช่วยวิจัย จากนั้นผู้วิจัย/ผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสร้างสัมพันธภาพ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อกลุ่มอย่าง และให้การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง พร้อมกับให้กลุ่มตัวอย่างลงชื่อในใบพิทักษ์สิทธิ (ภาคผนวก ข)

2.2 เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมให้ความร่วมมือ ผู้วิจัย/ผู้ช่วยวิจัยจะให้แบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างอ่านและตอบ ประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว แบบสอบถามภาวะการดูแลและแบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี ใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามคนละประมาณ 50 นาที ขณะที่รอพบแพทย์หรือภายหลังที่พบแพทย์แล้ว กรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจข้อคำถามผู้วิจัย/ผู้ช่วยวิจัยจะอธิบายให้เข้าใจใน

ข้อคำถามนั้นอย่างชัดเจน โดยวิจัย/ผู้ช่วยวิจัยจะไม่ชี้คำตอบ

2.3 ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล หากข้อมูลในแบบสอบถามไม่ครบถ้วน ก็ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามอีกครั้งจนครบถ้วนทุกข้อคำถาม

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

พยาบาลประจำคลินิก ผู้วิจัย/ผู้ช่วยวิจัยให้การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โดยการแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล และชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการตอบรับหรือปฏิเสธในการเข้าร่วมวิจัย ซึ่งการเข้าร่วมวิจัยหรือไม่เข้าร่วมวิจัย ไม่มีผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหายใดๆ นอกจากนี้ได้ชี้แจงให้ทราบว่าข้อมูลทั้งหมดจะเก็บเป็นความลับ และจะทำลายเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย การนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอในภาพรวม ไม่มีการเปิดเผยชื่อ และนามสกุล ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างเกิดภาวะวิกฤตทางด้านจิตใจ ผู้วิจัย/ผู้ช่วยวิจัยเตรียมให้การช่วยเหลือ ดังนี้

1. หลีกเลี่ยงการตอบแบบสอบถามและเปิด โอกาสให้กลุ่มตัวอย่าง ได้ระบายหรือแสดงความรู้สึกเต็มที่ โดยการรับฟังด้วยความตั้งใจและแสดงความเห็นอกเห็นใจ
2. ช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่างในการตัดสินใจและเลือกวิธีการเผชิญปัญหา โดยไม่ต่อต้านหรือห้าม ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างทำในสิ่งที่ผู้วิจัย/ผู้ช่วยวิจัยพิจารณาแล้วว่าไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อกลุ่มตัวอย่าง
3. แสดงความเห็นใจให้กำลังใจและเข้าใจกลุ่มตัวอย่าง โดยการสัมผัส ตั้งใจรับฟังข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างบอก
4. พิจารณาส่งต่อหากกลุ่มตัวอย่างต้องการแหล่งประ โยชน์อื่นที่อยู่นอกเหนือความสามารถของผู้วิจัย/ผู้ช่วยวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาประมวลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ โดยแบ่งเป็นการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนี้

1. ทดสอบข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และข้อตกลงของความคลาดเคลื่อน (กัลยา, 2547; ธวัชชัย, 2532; เพชรน้อย, 2546) การตรวจสอบคุณสมบัติตามข้อตกลงของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณมี 4 ข้อ คือตัวแปรอิสระแต่ละตัวต้องไม่มี

ความสัมพันธ์กันเองสูงมาก ตัวแปรอิสระต้องไม่มีความคลาดเคลื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันแบบเชิงเส้นตรง และตัวแปรตามมีลักษณะเป็นกลุ่ม และมีการแจกแจงแบบปกติ ส่วนการตรวจสอบตามข้อตกลงของความคลาดเคลื่อนมี 5 ข้อ คือค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเป็นศูนย์ ค่าความแปรปรวนคงที่ ค่าความคลาดเคลื่อนไม่มีความสัมพันธ์กันเอง คุณลักษณะของค่าความคลาดเคลื่อนจากการทำนาย (residuals) โดยใช้สมการถดถอยพหุ ต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเอง และคุณลักษณะของค่าความคลาดเคลื่อนจากการทำนาย (residuals) โดยใช้สมการถดถอยพหุ ต้องมีการกระจายแบบปกติ ซึ่งผลของการทดสอบตามข้อตกลงเบื้องต้นอยู่ในภาคผนวก ง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีค่าเป็นมาตรานามบัญญัติ (nominal scale) และมาตราเรียงลำดับ (ordinal scale) นำมาแจกแจงความถี่และหาร้อยละ สำหรับข้อมูลที่มีค่าเป็นช่วง (interval scale) หรืออัตราส่วน (ratio scale) ขึ้นไป นำมาหาค่าเฉลี่ย มัชยฐาน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 สัมพันธภาพในกรอบคร่าว วิเคราะห์ค่าคะแนนรายข้อ โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนค่าคะแนน โดยรวมคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ระดับค่าคะแนนรายข้อและ โดยรวมตามเกณฑ์การแปลผลคะแนน

2.3 การการดูแลและพฤติกรรมกรรมการดูแลของผู้ดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี วิเคราะห์ค่าคะแนนรายข้อโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนค่าคะแนนรายด้านและ โดยรวมคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ระดับค่าคะแนนทั้งรายข้อ รายด้านและ โดยรวม ตามเกณฑ์การแปลผลคะแนน

2.4 ทดสอบความสามารถในการทำนายของสัมพันธภาพในกรอบคร่าวและการการดูแลที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการดูแลของผู้ดูแลเด็กวัยเรียนที่ติดเชื้อเอชไอวี โดยใช้สถิติถดถอยพหุแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression)